Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 14 kwietnia 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Rolnictwo — Wspólna organizacja rynków — Rozporządzenie (WE) nr 565/2002 — Artykuł 3 ust. 3 — Kontyngent taryfowy — Czosnek pochodzący z Argentyny — Pozwolenia na przywóz — Zakaz przenoszenia praw wynikających z pozwoleń na przywóz — Obchodzenie środków — Nadużycie prawa — Wymogi — Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2988/95 — Artykuł 4 ust. 3

W sprawie C-131/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny, Włochy) postanowieniem z dnia 13 stycznia 2014 r. r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 21 marca 2014 r., w postępowaniu:

Malvino Cervati,

Società Malvi Sas di Cervati Malvino, po zaprzestaniu prowadzenia działalności,

przeciwko

Agenzia delle Dogane,

Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno,

przy udziale:

Roberto Cervati,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, C. Toader, A. Rosas, A. Prechal i E. Jarašiūnas (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: L. Carrasco Marco, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 listopada 2015 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu M. Cervatiego, Società Malvi Sas di Cervati Malvino i R. Cervatiego przez C. Mazzoniego, M. Moretta i G. Rondella, avvocati,

* Język postępowania: włoski.

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez A. Collabollettę, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu greckiego przez I. Chalkiasa, I. Dresiou, O. Tsirkinidou i D. Ntourntourekę, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez B.R. Killmanna oraz P. Rossiego, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni rozporządzenia Komisji (WE) nr 1047/2001 z dnia 30 maja 2001 r. wprowadzającego system pozwoleń na przywóz i system świadectw pochodzenia oraz ustalającego metodę zarządzania kontyngentami taryfowymi czosnku przywiezionego z państw trzecich (Dz.U. L 145, s. 35), a także rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 1, t. 1, s. 340).

2 Wniosek ten złożony w ramach sporu pomiędzy M. Cervatim, jako komplementariuszem i przedstawicielem prawnym Società Malvi Sas di Cervati Malvino, która zaprzestała prowadzenia działalności (zwanej dalej „spółką Malvi" lub „Malvi"), a także ową spółką, i Agenzia delle Dogane (urzędem celnym) i 'Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno (urzędem celnym – biurem celnym w Livorno) (zwanymi dalej łącznie „urzędem celnym") w przedmiocie decyzji w sprawie korekty i pobrania należności celnych notyfikowanej Malvi w odniesieniu do przywozu czosnku pochodzącego z Argentyny według preferencyjnej stawki celnej.

Ramy prawne

Rozporządzenie nr 2988/95

3 Artykuł 4 rozporządzenia nr 2988/95, zawarty w tytule II, zatytułowanym „Środki i kary administracyjne", przewiduje:

„1. Każda nieprawidłowość będzie pociągała za sobą z reguły cofnięcie bezprawnie uzyskanej korzyści:

— poprzez zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu kwot pieniężnych należnych lub bezprawnie uzyskanych,

[…]

3. Działania skierowane na pozyskanie korzyści w sposób sprzeczny z odpowiednimi celami prawa [Unii] mającymi zastosowanie w danym przypadku poprzez sztuczne stworzenie warunków w celu uzyskania tej korzyści, prowadzą do nieprzyznania lub wycofania korzyści.

[…]".

Rozporządzenie (WE) nr 1291/2000

4 Artykuł 8 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1291/2000 z dnia 9 czerwca 2000 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady stosowania systemu pozwoleń na wywóz i przywóz oraz świadectw o wcześniejszym ustaleniu refundacji dla produktów rolnych (Dz.U. L 152, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 29, s. 145) stanowi:

„Pozwolenie na przywóz lub wywóz upoważnia i zobowiązuje odpowiednio do przywozu lub wywozu, na podstawie pozwolenia i z wyjątkiem przypadku siły wyższej, w okresie jego ważności, określonej ilości danych produktów lub towarów".

5 Artykuł 9 ust. 1 tego rozporządzenia przewiduje:

„Obowiązki wynikające ze świadectw są niezbywalne. Uprawnienia wynikające z pozwoleń lub świadectw mogą zostać przeniesione przez właściciela tytularnego w okresie ich ważności […]".

6 Artykuł 15 ust. 2 akapit pierwszy wspomnianego rozporządzenia wskazuje:

„Wniosek o wydanie pozwolenia lub świadectwa nie jest przyjmowany, jeżeli […] w dniu wniesienia wniosku nie zostało wniesione właściwemu organowi odpowiednie zabezpieczenie".

7 Zgodnie z art. 35 ust. 2 tego samego rozporządzenia:

„[…] w przypadku gdy obowiązek przywozu lub wywozu nie został spełniony, zabezpieczenie podlega przepadkowi w kwocie równej różnicy między:

a) 95% ilości wskazanej na pozwoleniu lub świadectwie;

a

b) ilością faktycznie przywiezioną lub wywiezioną.

[…]

Jednakże, jeżeli ilość przywiezionych lub wywiezionych towarów wynosi mniej niż 5% ilości wskazanej na pozwoleniu lub świadectwie, zabezpieczenie podlega przepadkowi w całości.

[…]".

Rozporządzenie nr 1047/2001

8 Artykuł 5 rozporządzenia nr 1047/2001, zatytułowany „Wydawanie pozwoleń", stanowi w ust. 1, że „[n]iezależnie od przepisów art. 9 rozporządzenia [nr 1291/2000], prawa wynikające [z] pozwoleń typu A nie mogą być przenoszone na inne podmioty" [tłumaczenie nieoficjalne].

9 Rozporządzenie nr 1047/2001 zostało uchylone z dniem 1 czerwca 2002 r. rozporządzeniem Komisji (WE) nr 565/2002 z dnia 2 kwietnia 2002 r. ustanawiającym metodę zarządzania kontyngentami taryfowymi i wprowadzającym system świadectw pochodzenia czosnku przywożonego z państw trzecich (Dz.U. L 86, s. 11 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 2, t. 12, s. 224).

Rozporządzenie nr 565/2002

10 Motywy 1, 3 i 5–7 rozporządzenia nr 565/2002 mają następujące brzmienie:

„(1) […] Od dnia 1 czerwca 2001 r. normalne cło na przywóz czosnku objętego kodem CN 0703 20 00 składa się ze stawki celnej ad valorem w wysokości 9,6% oraz szczególnej kwoty równej 1 200 EUR za tonę netto. Jednakże umowa zawarta z Argentyną otworzyła kontyngent 38 370 ton wolny od szczególnej stawki celnej, zatwierdzony decyzją [Rady 2001/404/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie zawarcia porozumienia w formie wymiany listów między Wspólnotą Europejską a Republiką Argentyńską na mocy art. XXVIII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) 1994, dotyczącego zmiany koncesji odnoszących się do czosnku pospolitego przewidzianych w Liście koncesyjnej CXL załączonej do GATT (Dz.U. L 142, s. 7 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 11, t. 37, s. 296)], zwany dalej »kontyngentem GATT«. Umowa stanowi, że kontyngent ma być podzielony na 19 147 ton na przywóz z Argentyny (numer seryjny 09.4104) […]

[…]

(3) Metoda zarządzania kontyngentem GATT została ustanowiona rozporządzeniem [nr 1047/2001] […]. Doświadczenie pokazuje jednakże, że zarządzanie to mogłoby być usprawnione i uproszczone. W szczególności należy znieść pozwolenia na przywóz dokonywany poza kontyngentem GATT, a warunki przystąpienia importerów do tego kontyngentu należy dostosować tak, aby lepiej uwzględniały tradycyjny obrót handlowy.

[…]

(5) Z uwagi na istnienie szczególnej stawki celnej na niepreferencyjny przywóz poza kontyngentem GATT zarządzanie tym kontyngentem wymaga wprowadzenia systemu pozwoleń na przywóz. Szczegółowe zasady tego systemu muszą uzupełniać lub odstępować od zasad ustanowionych rozporządzeniem [nr 1291/2000] […].

(6) Potrzebne są środki w celu utrzymania na możliwie jak najniższym poziomie spekulacyjnych wniosków o wydanie pozwoleń na przywóz, które nie są związane z prawdziwą działalnością handlową na rynku owoców i warzyw. W tym celu należy ustanowić szczegółowe zasady w sprawie wniosków o wydanie pozwoleń i ich ważności.

(7) Przyjmując, że umowa zawarta z Argentyną przewiduje zarządzanie kontyngentem GATT w oparciu o system tradycyjnych i nowych importerów, należy określić pojęcie tradycyjnych importerów oraz podzielić kontyngent między te dwie kategorie importerów, pozwalając przy tym na jego optymalne wykorzystanie”.

11 Rozporządzenie to w art. 2 akapit pierwszy zawiera następujące definicje:

„W rozumieniu niniejszego rozporządzenia:

a) przez »okres przywozu« należy rozumieć okres jednego roku począwszy od dnia 1 czerwca danego roku do dnia 31 maja roku następnego;

[…]

c) przez »tradycyjnych importerów« należy rozumieć importerów, którzy przywieźli czosnek do Wspólnoty w co najmniej dwóch z trzech poprzednich okresów przywozu, niezależnie od pochodzenia i daty tego przywozu;

d) przez »ilość referencyjną« należy rozumieć maksymalną ilość rocznego przywozu czosnku, dokonywanego przez tradycyjnego importera w latach kalendarzowych 1998, 1999 i 2000. W przypadku gdy dany importer w ogóle nie przywoził czosnku w dwóch spośród tych trzech lat, ilość referencyjna odpowiada maksymalnej ilości rocznego przywozu czosnku z trzech okresów przywozu poprzedzających ten okres, na który wniosek o wydanie pozwolenia został przedstawiony;

e) przez »nowych importerów« należy rozumieć importerów niebędących importerami tradycyjnymi.

[…]”.

12 Artykuł 3 rozporządzenia nr 565/2002, zatytułowany „System pozwoleń na przywóz”, stanowi:

„1. Każdy przywóz w ramach kontyngentów [taryfowych dla czosnku objętego kodem CN 0703 20 00, otwartych decyzją 2001/404] podlega wymogowi przedstawienia pozwolenia na przywóz, zwanego dalej »pozwoleniem«, wydawanego na podstawie rozporządzenia [nr 1291/2000], z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia.

[…]

3. Nie naruszając przepisów art. 9 rozporządzenia [nr 1291/2000], prawa należne z tytułu pozwolenia nie mogą być przenoszone.

4. Kwota zabezpieczenia określona w art. 15 ust. 2 rozporządzenia [nr 1291/2000] wynosi 15 EUR za tonę netto”.

13 Artykuł 5 tego rozporządzenia, zatytułowany „Wnioski o wydanie pozwolenia”, przewiduje:

„1. Wnioski o wydanie pozwolenia mogą składać wyłącznie importerzy.

[…]

W przypadku, gdy nowi importerzy uzyskali pozwolenia na podstawie niniejszego rozporządzenia lub rozporządzenia [nr 1047/2001] w trakcie poprzedniego okresu przywozu, muszą przedłożyć dowód, że co najmniej 90% ilości im przyznanych zostało dopuszczone do swobodnego obrotu.

[…]

3. Pozwolenia na przywóz składane przez importerów tradycyjnych mogą obejmować, w odniesieniu do okresu przywozu, ilość nie większą niż ilość referencyjna dla tych importerów.

4. Dla każdego z trzech pochodzeń oraz na każdy kwartał podany w załączniku I, wnioski o wydanie pozwoleń złożone przez nowych importerów mogą obejmować na kwartał oraz dla tego pochodzenia nie więcej niż 10% ilości określonej w załączniku I.

[…]”.

14 Zgodnie z art. 6 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowanym „Maksymalna ilość, dla której pozwolenie może być wydane”.

„1. Dla każdego z trzech pochodzeń i na każdy kwartał podany w załączniku I wydawane są pozwolenia do maksymalnej ilości równej sumie:

a) ilości podanej w załączniku I na ten kwartał i dla tego pochodzenia;

b) ilości dla tego pochodzenia, o które nie wnioskowano w poprzednim kwartale;

c) zgłoszonej Komisji ilości niewykorzystanej w ramach pozwoleń wydanych wcześniej dla tego pochodzenia.

[…]

2. Dla każdego z trzech pochodzeń i na każdy kwartał podany w załączniku I maksymalna ilość obliczona zgodnie z ust. 1 jest rozdzielona w następujący sposób:

a) 70% dla importerów tradycyjnych;

b) 30% dla nowych importerów.

Jednakże dostępne ilości są rozdzielane na każdą z dwóch kategorii importerów bez dyskryminacji, począwszy od pierwszego poniedziałku drugiego miesiąca każdego kwartału".

15 Artykuł 13 akapit drugi rozporządzenia nr 565/2002 stanowi, że owo rozporządzenie stosuje się, w istocie, do pozwoleń, o których wydanie wniesiono od dnia 8 kwietnia 2002 r., oraz do dopuszczenia do swobodnego obrotu realizowanego od dnia 1 czerwca 2002 r.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

16 Malvi była spółką działającą w sektorze importu i eksportu owoców i warzyw, będącą tradycyjnym importerem w rozumieniu art. 2 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia nr 565/2002. Za pośrednictwem innej spółki, która sama posługiwała się innymi podmiotami gospodarczymi, Malvi zakupiła czosnek pochodzący z Argentyny przywieziony w lutym i marcu 2003 r. w ramach kontyngentu taryfowego przewidzianego przez to rozporządzenie i objętego wobec tego preferencyjną stawką celną (dalej „sporne przywozy"), pomimo że nie miała ona niezbędnego w tym celu pozwolenia na przywóz, ponieważ jej własne pozwolenia zostały wyczerpane.

17 Uważając, że spółka Malvi niezgodnie z prawem uchyliła się od należności celnych i podatku od towarów i usług poprzez działanie mające cechy oszustwa, w ramach którego spółka Olivo Maria Imp. Exp. (zwana dalej „spółką Olivo" lub „Olivem"), będąca nowym importerem w rozumieniu rozporządzenia nr 565/2002, działała jako spółka fasadowa, i uznając ją za odpowiedzialną solidarnie z owym importerem, urząd celny – biuro celne w Livorno skierował do niej decyzję dotyczącą korekty i pobrania należności celnych.

18 Zakwestionowane przez ów urząd działanie, uznane przezeń za mające cechy oszustwa, można opisać w sposób następujący. Najpierw spółka Olivo, mająca pozwolenia na przywóz, niezbędne aby korzystać z preferencyjnej stawki celnej, kupowała partie czosnku pochodzącego z Argentyny w tranzycie w składach celnych Bananaservice Srl (zwanej dalej „spółką Bananaservice" lub „Bananaservice"), zarządzaną przez R. Toniniego, która nie miała takich pozwoleń. Następnie spółka Olivo dokonywała przywozu owych partii czosnku do Unii Europejskiej według preferencyjnej stawki celnej, po czym, kiedy zostały one dopuszczone do swobodnego obrotu, odsprzedawała je Tonini Roberto & C. Sas (zwanej dalej „spółką Tonini" lub „Toninim"). Na koniec spółka Tonini odsprzedawała wspomniane partie spółce Malvi.

19 Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny) wyjaśnia, że po pierwsze tylko spółka Olivo miała pozwolenia na przywóz we własnym imieniu, a po drugie partie czosnku zostały przekazane w zamian za odpowiednie wynagrodzenie, które było jednak niższe od kwoty cła należnej za przywóz dokonywany poza kontyngentem GATT.

20 Spółka Malvi wniosła skargę na decyzję w sprawie korekty i pobrania należności celnych do Commissione tributaria provinciale di Livorno (sądu ds. podatkowych prowincji Livorno), który uwzględnił ją wyrokiem z dnia 15 listopada 2006 r.

21 Urząd celny wniósł apelację od owego wyroku do Commissione tributaria regionale della Toscana (sądu ds. podatkowych regionu Toskanii), który zmienił wspomniane orzeczenie wyrokiem z dnia 7 września 2010 r. Sąd ów stwierdził, że popełnia oszustwo celne importer tradycyjny, który, nie dysponując własnym pozwoleniem na przywóz w ramach kontyngentu GATT, zamiast nabyć towar bezpośrednio od eksportera pozawspólnotowego i importować go poza kontyngentem, płacąc w ten sposób szczególną stawkę celną, nabywa towar już oclony od innego podmiotu gospodarczego, który na jego zlecenie nabył ten towar celem jego późniejszej odsprzedaży temu importerowi, za pośrednictwem spółki mającej pozwolenia umożliwiające przywóz w ramach kontyngentu, w zamian za odpowiednie wynagrodzenie za wykonaną usługę.

22 Jako komplementariusz spółki Malvi M. Cervati wniósł skargę kasacyjną od owego wyroku do Corte suprema di cassazione (sądu kasacyjnego).

23 Na poparcie swojej skargi M. Cervati podnosi w szczególności naruszenie rozporządzeń nr 1047/2001 i nr 565/2002, wskazując, że importerowi tradycyjnemu, który nie ma pozwolenia umożliwiającego przywóz w ramach kontyngentu GATT, nie zostało zabronione zwrócenie się do innego tradycyjnego importera, który po nabyciu towaru od dostawcy pozawspólnotowego przekazuje go jako towar zagraniczny trzeciemu podmiotowi gospodarczemu, wprowadzającemu ów towar do Unii, bez przeniesienia własnego pozwolenia, i następnie odsprzedającemu go, w zamian za zapłatę odpowiedniego wynagrodzenia za wykonaną usługę, drugiemu tradycyjnemu importerowi, który odsprzedaje go pierwszemu. Ponadto M. Cervati twierdzi, że głównym celem kontyngentu GATT jest zagwarantowanie podaży na rynku Unii przy zachowaniu równowagi tego rynku. Zatem wzrost cen w celach spekulacyjnych byłby wynikiem utraty kwot uprzednio przyznanych niektórym importerom, a w konsekwencji braku wyczerpania kontyngentu. Wobec tego w okolicznościach takich jak w niniejszym przypadku nie może być mowy o obejściu ustawy.

24 Urząd celny twierdzi, że przeciwnie, nastąpiło użycie udziału w kontyngencie przyznanego innemu podmiotowi gospodarczemu, a w konsekwencji oszustwo celne służące obejściu systemu ochrony rynku wewnętrznego. Uważa on, że w niniejszym przypadku oszustwo jest oczywiste, zważywszy, w szczególności, że spółka Malvi zamówiła z góry partie czosnku pochodzącego z Argentyny, które zostały następnie przywiezione przez spółkę Olivo, że Malvi z góry dostarczyła pieniądze spółce Tonini, która ma ten sam podmiot zarządzający co spółka Bananaservice, oraz że Olivo osiągnęła zysk w wysokości 0,25 EUR za kilogram. Urząd celny dodaje, że M. Cervati nie wyjaśnia, jaką korzyść daje mu korzystanie z takiego mechanizmu, inną niż korzyść fiskalna polegająca na zapłacie stawki preferencyjnej.

25 Uznawszy, że rozpatrywany spór nie znajduje rozstrzygnięcia w orzecznictwie Trybunału, i stwierdziwszy, że mające zastosowanie uregulowanie Unii jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie krajowym, Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy rozporządzenia nr 1047/2001 i nr 2988/95 należy interpretować w ten sposób, że zabronione jest i stanowi nadużycie prawa oraz stanowi zachowanie zmierzające do obejścia prawa działanie wspólnotowego podmiotu gospodarczego A ([Malvi]), który, nie dysponując pozwoleniem na przywóz lub po wyczerpaniu własnego udziału w kontyngencie, nabywa określone partie towaru od innego podmiotu gospodarczego B ([Tonini]), który z kolei dokonał ich nabycia od dostawcy pozawspólnotowego ([Bananaservice]), a następnie ich cesji w państwie trzecim na inny wspólnotowy podmiot gospodarczy C ([Olivo]), który, spełniając wymogi, uzyskał pozwolenie w ramach kontyngentu i, bez przenoszenia własnego pozwolenia, dokonał wprowadzenia rzeczonych partii do swobodnego

obrotu do Wspólnoty Europejskiej celem ich przeniesienia, już oclonych i w zamian za odpowiednie wynagrodzenie, niższe niż szczególna stawka celna dotycząca importu spoza kontyngentu, na ten sam podmiot gospodarczy B ([Tonini]), który je ostatecznie sprzedaje podmiotowi A ([Malvi])?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

26 Na wstępie należy przypomnieć, że w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. W tym aspekcie do Trybunału należy – gdy zajdzie taka potrzeba – przeformułowanie przedstawionych mu pytań. W tym zakresie Trybunał może wyprowadzić z całości informacji przedstawionych mu przez ów sąd, a w szczególności z uzasadnienia postanowienia odsyłającego, te aspekty prawa Unii, które wymagają wykładni w świetle przedmiotu sporu (wyroki: Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, pkt 39, 40; a także Cimmino i in., C-607/13, EU:C:2015:448, pkt 37, 38 i przytoczone tam orzecznictwo).

27 Przede wszystkim w niniejszym przypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że sporne przywozy zostały dokonane w lutym i marcu 2003 r. Tymczasem rozporządzenie nr 1047/2001, do którego odnosi się sąd odsyłający w pytaniu prejudycjalnym, zostało uchylone przez rozporządzenie nr 565/2002 z dniem 1 czerwca 2002 r. Artykuł 13 akapit drugi rozporządzenia nr 565/2002 stanowi, co więcej, że owo rozporządzenie stosuje się do pozwoleń, o których wydanie wniesiono od dnia 8 kwietnia 2002 r., oraz do dopuszczenia do swobodnego obrotu realizowanego od dnia 1 czerwca 2002 r. Zatem to rozporządzenie nr 565/2002, nie zaś rozporządzenie nr 1047/2001, ma zastosowanie ratione temporis w postępowaniu głównym.

28 Następnie z postanowienia odsyłającego wynika, że spółce, której dotyczy postępowanie główne, zarzuca się, iż zaopatrzyła się w czosnek importowany w ramach kontyngentu GATT, pomimo że wyczerpała już swoje własne pozwolenia uprawniające do przywozu w ramach tego kontyngentu. Organy celne stawiają zatem owej spółce zarzut, że wykorzystała w sposób stanowiący nadużycie, w celu uzyskania tego towaru przywiezionego po stawce preferencyjnej, udział w kontyngencie zarezerwowany dla innego podmiotu gospodarczego, uczestnicząc w obejściu zakazu przenoszenia praw wynikających z pozwoleń przewidzianego w art. 3 ust. 3 rozporządzenia nr 565/2002.

29 Wreszcie, o ile rozporządzenie nr 2988/95, do którego również odnosi się ów sąd w pytaniu prejudycjalnym, dotyczy w sposób ogólny – jak wskazuje jego tytuł – ochrony interesów finansowych Unii, to jego art. 4 ust. 3 dotyczy w sposób szczególny kwestii nadużycia prawa.

30 W tych okolicznościach należy uznać, że poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 3 ust. 3 rozporządzenia nr 565/2002 i art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 2988/95 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one mechanizmowi takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, poprzez który w następstwie zamówienia złożonego przez podmiot gospodarczy będący tradycyjnym importerem w rozumieniu tego pierwszego rozporządzenia, po wyczerpaniu jego własnych pozwoleń umożliwiających przywóz po stawce preferencyjnej, drugiemu podmiotowi gospodarczemu, również będącemu tradycyjnym importerem niemającym takich pozwoleń,

— towar jest najpierw sprzedawany, poza Unią, przez spółkę powiązaną z tym drugim podmiotem gospodarczym, trzeciemu podmiotowi gospodarczemu będącemu nowym importerem w rozumieniu wspomnianego rozporządzenia, mającemu takie pozwolenia,

— następnie towar ten zostaje wprowadzony do swobodnego obrotu w Unii przez trzeci podmiot gospodarczy przy zastosowaniu preferencyjnej stawki celnej, a potem odsprzedany przez ów trzeci podmiot gospodarczy drugiemu,

— i wreszcie wspomniany towar zostaje zbyty przez ów drugi podmiot gospodarczy na rzecz pierwszego,

ze względu na to, że taki mechanizm, umożliwiając pierwszemu podmiotowi gospodarczemu nabycie towaru przywiezionego w ramach kontyngentu taryfowego przewidzianego przez owo pierwsze rozporządzenie, pomimo że nie ma on niezbędnego w tym celu pozwolenia, stanowi nadużycie prawa przez ów pierwszy podmiot gospodarczy.

31 W tym względzie należy wskazać, że w postępowaniu głównym przekazany został jedynie towar i że, co więcej, towar ten został przywieziony do Unii na podstawie pozwoleń, których ważność nie została zakwestionowana. Formalnie nie nastąpiło więc żadne naruszenie zakazu przenoszenia praw wynikających z pozwoleń, przewidzianego w art. 3 ust. 3 rozporządzenia nr 565/2002. Ponadto bezsporne jest, że rozpatrywane indywidualnie, operacje zakupu, przywozu i odsprzedaży, których dotyczy postępowanie główne, były zgodne z formalnymi warunkami przyznania preferencyjnych stawek.

32 Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Trybunału podmioty prawa nie mogą powoływać się na normy prawa Unii w celach nieuczciwych lub stanowiących nadużycie. Nie można bowiem poszerzać zakresu stosowania uregulowania Unii, tak aby objąć nim nadużycia podmiotów gospodarczych, to znaczy transakcje, które nie są przeprowadzane w ramach zwykłych transakcji handlowych, lecz wyłącznie w celu nadużycia korzyści przewidzianych w prawie Unii (zob. w szczególności wyroki: Halifax i in., C-255/02, EU:C:2006:121, pkt 68, 69 i przytoczone tam orzecznictwo, a także SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 29, 30).

33 Również zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału stwierdzenie istnienia nadużycia wymaga, po pierwsze, czynnika obiektywnego, polegającego na tym, że z ogółu obiektywnych okoliczności musi wynikać, że pomimo formalnego poszanowania przesłanek przewidzianych w uregulowaniach Unii cel realizowany przez te uregulowania nie został osiągnięty (zob. podobnie wyroki: Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, pkt 52, a także SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 32).

34 Takie stwierdzenie wymaga, po drugie, czynnika subiektywnego w tym znaczeniu, że z ogółu obiektywnych okoliczności powinno wynikać, że głównym celem spornych transakcji jest uzyskanie bezprawnej korzyści, poprzez sztuczne stworzenie wymaganych dla jej uzyskania przesłanek. W rzeczywistości zakaz praktyk stanowiących nadużycie jest bezprzedmiotowy wówczas, gdy dane transakcje mogą mieć inne uzasadnienie niż tylko osiągnięcie korzyści (zob. podobnie wyroki: Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, pkt 53; a także SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 33). Istnienie owego elementu subiektywnego powinno, co więcej, zostać stwierdzone w odniesieniu do zainteresowanego podmiotu (zob. podobnie wyrok Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, pkt 55).

35 Jakkolwiek Trybunał, orzekając w przedmiocie odesłania prejudycjalnego, może w razie potrzeby dostarczyć wskazówek stanowiących pomoc dla sądu krajowego w dokonywanej przez niego interpretacji, to do sądu krajowego należy ustalenie, czy w rozpatrywanym przezeń sporze zostały spełnione przesłanki wystąpienia nadużycia. W tym kontekście należy wyjaśnić, że ustalenie istnienia praktyki stanowiącej nadużycie wymaga od sądu odsyłającego uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy, w tym transakcji handlowych poprzedzających sporny przywóz i następujących po nim (wyroki: SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo; a także Cimmino i in., C-607/13, EU:C:2015:448, pkt 60).

36 W tym względzie, co się tyczy, w pierwszej kolejności, celów rozporządzenia nr 565/2002, z jego motywów 6 i 7 wynika, że zmierza ono do zarządzania przewidzianym kontyngentem taryfowym poprzez podział przyznanych ilości pomiędzy tradycyjnych i nowych importerów, pozwalając przy tym

na jego optymalne wykorzystanie i umożliwiając utrzymanie na możliwie jak najniższym poziomie spekulacyjnych wniosków o wydanie pozwoleń na przywóz, które nie są związane z prawdziwą działalnością handlową na rynku owoców i warzyw.

37 Jednak, w odróżnieniu od rozporządzeń, których dotyczyły sprawy zakończone wyrokami SICES i in. (C-155/13, EU:C:2014:145) oraz Cimmino i in. (C-607/13, EU:C:2015:448), zachowujących, w istocie, pewną ilość kontyngentów, którymi zarządzały te rozporządzenia, dla nowych podmiotów gospodarczych, rozporządzenie nr 565/2002 nie zachowuje w sposób bezwzględny żadnego udziału w kontyngencie GATT dla nowych podmiotów gospodarczych.

38 W rzeczywistości, oczywiście, z jednej strony art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 565/2002 przewiduje, że pozwolenia na przywóz składane przez importerów tradycyjnych mogą obejmować, w odniesieniu do okresu przywozu, ilość nie większą niż ilość referencyjna dla tych importerów. Z drugiej strony art. 5 ust. 1 akapit trzeci tego rozporządzenia wymaga, aby nowy importer, który uzyskał pozwolenie na podstawie rzeczonego rozporządzenia i zamierza złożyć nowy wniosek o wydanie pozwolenia, przedłożył dowód, że co najmniej 90% ilości mu przyznanych zostało dopuszczone do swobodnego obrotu, zgodnie z celem polegającym na utrzymaniu na możliwie jak najniższym poziomie spekulacyjnych wniosków o wydanie pozwoleń na przywóz, które nie są związane z prawdziwą działalnością handlową na rynku owoców i warzyw, wskazanym w motywie 6 tego samego rozporządzenia.

39 Jednakże, choć art. 6 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 565/2002 wskazuje, że dla każdego pochodzenia i na każdy kwartał maksymalna ilość towaru, na jaką wydawane jest pozwolenie, jest rozdzielona w 70% dla importerów tradycyjnych i w 30% dla nowych importerów, to akapit drugi tego przepisu przewiduje w sposób wyraźny, że „dostępne ilości są rozdzielane na każdą z dwóch kategorii importerów bez dyskryminacji" „począwszy od pierwszego poniedziałku drugiego miesiąca każdego kwartału".

40 W tej sytuacji należy stwierdzić, że mechanizm taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym nie wydaje się zagrażać celom realizowanym przez rozporządzenie nr 565/2002.

41 Po pierwsze, pierwszy nabywca towaru w Unii, który jest również tradycyjnym importerem, nie nabywa, poprzez zakup tego towaru od nowego importera mającego pozwolenia, prawa do obliczenia swojej ilości referencyjnej, zdefiniowanej w art. 2 akapit pierwszy lit. d) rozporządzenia nr 565/2002, w oparciu o podstawę obejmującą ilości towarów, które nabył od tego nowego importera, ani drugi nabywca w Unii, będący również tradycyjnym importerem, nie nabywa prawa do obliczania swojej ilości referencyjnej w oparciu o podstawę obejmującą ilości towarów, które nabył od pierwszego nabywcy w Unii.

42 Po drugie, oczywiście, taki mechanizm umożliwia pierwszemu i drugiemu nabywcy w Unii, będącym również tradycyjnymi importerami, zaopatrzenie się w czosnek, który został przywieziony po preferencyjnej stawce, pomimo że nie dysponują już koniecznymi w tym celu pozwoleniami, i w ten sposób wzmocnienie ich pozycji na rynku dystrybucji czosnku poza przyznanym im udziałem w kontyngencie taryfowym. Jednak, jak zostało już wskazane w pkt 37 niniejszego wyroku, rozporządzenie nr 565/2002 nie zachowuje w sposób bezwzględny żadnego udziału w kontyngencie dla nowych importerów. Nie zmierza też ono do reglamentowania rynku dystrybucji czosnku w Unii ani do utrwalenia pozycji różnych podmiotów na tym rynku, nawet jeżeli są oni skądinąd tradycyjnymi importerami w rozumieniu tego rozporządzenia, poprzez zakazanie im zaopatrywania się w ów towar u innego podmiotu gospodarczego z tego tylko względu, że wcześniej został on przywieziony po preferencyjnej stawce.

43 Jednakże, aby mechanizm sprzedaży i odsprzedaży towaru pomiędzy podmiotami gospodarczymi nie powodował ani niepożądanego wpływu podmiotu gospodarczego na rynek, a w szczególności obejścia przez tradycyjnych importerów art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 565/2002, ani naruszenia celu, zgodnie

z którym wnioski o wydanie pozwoleń na przywóz powinny być związane z prawdziwą działalnością handlową, konieczne jest, aby każdy etap tego mechanizmu był dokonywany po cenie odpowiadającej cenie rynkowej i aby przywóz po stawce preferencyjnej był dokonywany na podstawie pozwolenia uzyskanego zgodnie z prawem przez jego posiadacza. W szczególności do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy każdy zaangażowany podmiot gospodarczy otrzymuje odpowiednie wynagrodzenie za przywóz, sprzedaż lub odsprzedaż odnośnego towaru umożliwiające mu zachowanie pozycji, która została mu przyznana w ramach zarządzania kontyngentem.

44 W niniejszym przypadku, ponieważ sąd odsyłający wskazuje, że odnośny towar został zbyty „w zamian za odpowiednie wynagrodzenie", i ponieważ bezsporne jest, że sporne przywozy zostały rzeczywiście dokonane przez spółkę Olivo i na podstawie pozwoleń, które uzyskała ona zgodnie z prawem, warunek ten wydaje się spełniony, co jednak powinien zbadać sąd odsyłający.

45 Po trzecie, ponieważ bezsporne jest, że nowy importer, którego dotyczy postępowanie główne, dokonał dopuszczenia do swobodnego obrotu, na własny rachunek, odnośnego towaru, mechanizm taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym nie zagraża również celowi polegającemu na utrzymaniu na możliwie jak najniższym poziomie spekulacyjnych wniosków o wydanie pozwoleń ani celowi polegającemu na rzeczywistym wejściu nowych podmiotów gospodarczych na rynek przywozu czosnku.

46 W drugiej kolejności, co się tyczy czynnika subiektywnego, o którym mowa w pkt 34 niniejszego wyroku, na wstępie należy wskazać, że poszukiwanie go miałoby istotne znaczenie w postępowaniu głównym jedynie w wypadku, gdyby sąd odsyłający uznał, że mechanizm rozpatrywany w postępowaniu głównym zagraża celom realizowanym przez rozporządzenie nr 565/2002, ponieważ stwierdzenie istnienia praktyki stanowiącej nadużycie wymaga łącznego wystąpienia czynnika obiektywnego i czynnika subiektywnego (zob. podobnie wyrok SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 31–33).

47 Jeśli chodzi o warunki, które pozwoliłyby stwierdzić istnienie takiego czynnika subiektywnego, to z orzecznictwa Trybunału wynika, że aby można było uznać, iż głównym celem mechanizmu takiego jak rozpatrywany w postępowaniu głównym jest przyznanie drugiemu nabywcy w Unii bezprawnej korzyści, konieczne jest, aby celem przywozu było przyznanie takiej korzyści rzeczonemu nabywcy oraz brak jakiegokolwiek gospodarczego i handlowego uzasadnienia takich transakcji dla importera, co powinien zbadać sąd odsyłający (zob. analogicznie wyroki: SICES i in.., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 37; a także Cimmino i in., C-607/13, EU:C:2015:448, pkt 65).

48 Stwierdzenie przez sąd odsyłający, że taki mechanizm nie jest pozbawiony uzasadnienia gospodarczego i handlowego, mogłoby przykładowo opierać się na okoliczności, że cena sprzedaży towaru została określona na poziomie takim, iż umożliwiła importerowi i pozostałym podmiotom uczestniczącym w rzeczonym mechanizmie czerpanie zysku uważanego za normalny lub zwyczajowy w odnośnym sektorze dla danego rodzaju towaru i rozpatrywanej transakcji (zob. podobnie wyrok SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 37). W tym względzie sąd odsyłający wskazuje, że rozpatrywany towar został zbyty „w zamian za odpowiednie wynagrodzenie". W tym kontekście sam fakt, że owo wynagrodzenie jest niższe niż wysokość szczególnej stawki celnej poza kontyngentem, nie ma znaczenia, jeżeli wynagrodzenie to może być uznane za wynagrodzenie normalne lub zwyczajowe w odnośnym sektorze dla danego rodzaju towaru i rozpatrywanej transakcji, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego.

49 W celu dokonania takiego stwierdzenia sąd odsyłający mógłby również uwzględnić to, że z rozpatrywanych łącznie motywu 5 i art. 3 ust. 1 i 4 rozporządzenia nr 565/2002, a także z art. 8 ust. 1 w związku z art. 35 ust. 2 rozporządzenia nr 1291/2000 wynika, iż importerzy mają obowiązek wykorzystywać wydane im pozwolenia pod groźbą kary, a zatem mają rzeczywisty interes

w dokonywaniu przywozu, co dotyczy również nowego importera w ramach transakcji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym (zob. analogicznie wyrok SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 37).

50 W tym kontekście, chociażby nawet wprowadzenie mechanizmu takiego jak rozpatrywany w postępowaniu głównym było uzasadnione wolą skorzystania przez pierwszego lub drugiego nabywcy w Unii z preferencyjnej stawki i zaopatrzenie się w ten sposób w towar tańszy niż towar przywieziony poza kontyngentem, i nawet jeśli zainteresowani importerzy i pozostałe podmioty mają tego świadomość, nie można a priori uznać, że transakcje takie są pozbawione uzasadnienia gospodarczego i handlowego dla wszystkich tych podmiotów (zob. podobnie wyroki: SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 38; a także Cimmino i in., C-607/13, EU:C:2015:448, pkt 65).

51 Nie można jednak wykluczyć, że w pewnych okolicznościach mechanizm taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym został wprowadzony głównie w celu sztucznego stworzenia warunków wymaganych, aby uzyskać preferencyjną stawkę. Czynniki mogące pozwolić na ustalenie sztucznego charakteru takiego mechanizmu obejmują w szczególności okoliczność, że importer mający pozwolenie nie ponosi żadnego ryzyka handlowego, a także okoliczność, że marża zysku importera jest znikoma lub że cena, za którą importer sprzedaje czosnek pierwszemu nabywcy w Unii, a następnie ten ostatni sprzedaje go drugiemu nabywcy w Unii, jest niższa od ceny rynkowej (zob. podobnie wyroki: SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 39; a także Cimmino i in., C-607/13, EU:C:2015:448, pkt 67).

52 Ponadto w zakresie, w jakim pytanie prejudycjalne dotyczy art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 2988/95, wystarczy przypomnieć, że przepis ów przewiduje, w istocie, te same kryteria wynikające z utrwalonego orzecznictwa Trybunału co kryteria przypomniane w pkt 32–34 niniejszego wyroku, przy czym działania spełniające owe kryteria, to znaczy działania, co do których zostało stwierdzone, że są skierowane na pozyskanie korzyści w sposób sprzeczny z mającymi zastosowanie celami prawa Unii poprzez sztuczne stworzenie warunków wymaganych w celu uzyskania tej korzyści, prowadzą, w zależności od przypadku, do nieprzyznania lub wycofania korzyści.

53 W świetle powyższych rozważań na postawione pytanie należy odpowiedzieć, że art. 3 ust. 5 rozporządzenia nr 565/2002 i art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 2988/95 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one, zasadniczo, mechanizmowi takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, poprzez który w następstwie zamówienia złożonego przez podmiot gospodarczy będący tradycyjnym importerem w rozumieniu tego pierwszego rozporządzenia, po wyczerpaniu jego własnych pozwoleń umożliwiających przywóz po stawce preferencyjnej, drugiemu podmiotowi gospodarczemu, również będącemu tradycyjnym importerem niemającym takich pozwoleń,

— towar jest najpierw sprzedawany, poza Unią, przez spółkę powiązaną z tym drugim podmiotem gospodarczym, trzeciemu podmiotowi gospodarczemu będącemu nowym importerem w rozumieniu wspomnianego rozporządzenia, mającemu takie pozwolenia,

— następnie towar ten zostaje wprowadzony do swobodnego obrotu w Unii przez trzeci podmiot gospodarczy przy zastosowaniu preferencyjnej stawki celnej, a potem odsprzedany przez ów trzeci podmiot gospodarczy drugiemu,

— i wreszcie wspomniany towar zostaje zbyty przez ów drugi podmiot gospodarczy na rzecz pierwszego, który nabywa towar przywieziony w ramach kontyngentu taryfowego przewidzianego przez owo pierwsze rozporządzenie, pomimo że nie ma niezbędnego w tym celu pozwolenia.

W przedmiocie kosztów

54 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 3 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 565/2002 z dnia 2 kwietnia 2002 r. ustanawiającego metodę zarządzania kontyngentami taryfowymi i wprowadzającego system świadectw pochodzenia czosnku przywożonego z państw trzecich oraz art. 4 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one, zasadniczo, mechanizmowi takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, poprzez który w następstwie zamówienia złożonego przez podmiot gospodarczy będący tradycyjnym importerem w rozumieniu tego pierwszego rozporządzenia, po wyczerpaniu jego własnych pozwoleń umożliwiających przywóz po stawce preferencyjnej, drugiemu podmiotowi gospodarczemu, również będącemu tradycyjnym importerem niemającym takich pozwoleń,

— **towar jest najpierw sprzedawany, poza Unią, przez spółkę powiązaną z tym drugim podmiotem gospodarczym, trzeciemu podmiotowi gospodarczemu będącemu nowym importerem w rozumieniu wspomnianego rozporządzenia, mającemu takie pozwolenia,**

— **następnie towar ten zostaje wprowadzony do swobodnego obrotu w Unii przez trzeci podmiot gospodarczy przy zastosowaniu preferencyjnej stawki celnej, a potem odsprzedany przez ów trzeci podmiot gospodarczy drugiemu,**

— **i wreszcie wspomniany towar zostaje zbyty przez ów drugi podmiot gospodarczy na rzecz pierwszego, który nabywa towar przywieziony w ramach kontyngentu taryfowego przewidzianego przez owo pierwsze rozporządzenie, pomimo że nie ma niezbędnego w tym celu pozwolenia.**

Podpisy